

## **ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ**

Україна доволі молода держава, яка рухається в бік демократії, оскільки утвердитися повністю й відразу демократія не може. Перехід до демократії – це проведення організаційних заходів щодо реформування окремих сфер суспільного життя країни. Демократизація суспільства потребує такої зовнішньої та внутрішньої політики, яка забезпечила б розумний компроміс між зростанням політичної активності громадян, з одного боку, і збереженням порядку, дотриманням законності - з іншого.

Однією з основних засад зовнішньої політики на сьогодні, визначено забезпечення інтеграції нашої держави до європейського політичного, економічного, правового простору з метою набуття членства в Європейському Союзі (далі - ЄС). На виконання зобов'язань, узятих на себе Україною перед ЄС відповідно до Угоди про Партнерство і Співробітництво між Європейськими Співтовариствами і Україною, підписаної 14 червня 1994 р. і ратифікованої законом від 10 листопада 1994 р., Україна повинна враховувати законодавство ЄС при розробці нових актів законодавства та привести у відповідність до них існуючі акти з метою створення правової бази для інтеграції України в ЄС.

Таким, чином процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС полягає в зближенні національного законодавства із сучасною європейською системою права. Невід'ємною частиною Євроінтеграції України є гуманізація кримінального закону, з цією метою в Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008, пропонується певну частину злочинів та адміністративних правопорушень трансформувати в кримінальні (підсудні) проступки (далі – кримінальні проступки), обмежити сферу застосування покарань, пов'язаних із позбавленням волі, замінивши їх штрафними санкціями, поділити карані діяння на злочини та кримінальні проступки [1].

Натомість, положення Кримінального кодексу України, регламентують притягнення до кримінальної відповідальності лише за скоєння злочинів, які класифікуються на чотири види за ступенем їх тяжкості. Незважаючи на різний ступінь тяжкості злочинів, юридичний наслідок щодо осіб, які визнаються винними в їх вчиненні є однаковим – це судимість [2].

З прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) неабиякої актуальності набуло питання щодо впровадження інституту кримінального проступку. Норми КПК України визначають кримінальний проступок і злочин як види кримінального правопорушення і розкривають особливості їх досудового розслідування і судового провадження, але у розділ Х «Прикінцеві положення» зазначається, що положення, які стосуються кримінального провадження щодо кримінальних проступків, вводяться в дію одночасно з набранням чинності законом України про кримінальні проступки [3].

На думку науковців з прийняттям окремого закону про кримінальні проступки виникне ряд правових питань. Зокрема, загальні положення окремого закону про кримінальні проступки на 90 % повторюватимуть положення Загальної частини Кримінального кодексу України (про суб'єктів діянь, вину, співучасть, повторність і сукупність, обставини, які виключають караність діянь, звільнення від покарання тощо), що не відповідатиме принципу мінімізації нормативного матеріалу. Ускладниться також і правозастосовна практика, особливо щодо відмежування різних видів каранних діянь [4]. У випадку, якщо це зробити у рамках чинного КК України, включивши до кола кримінальних проступків частину злочинів та ряд адміністративних проступків – буде здійснена невиправдана криміналізація, що суперечитиме обраному шляху гуманізації кримінального законодавства.

Кожна з наведених позицій запропонована і відображена в законопроектах щодо введення інституту кримінального проступку, підготовлених народними депутатами України, зареєстрованих у Верховній Раді України [5;6]. Широка дискусія щодо законодавчого

закріплення кримінальних проступків триває і в наукових колах. Вітчизняні вчені, присвячують свої праці питанням поняття кримінального проступку, видам і ознакам, співвідношенню із злочином та адміністративним правопорушенням, з метою дослідження загальних характеристик та подальшого нормативного закріплення цієї категорії.

В цілому ця проблема є актуальною, та потребує вирішення, оскільки суперечливість і недосконалість нормативних актів, негативно впливає на процес реалізації прав і виконання обов'язків суб'єктами кримінально - правових відносин, сповільнює розвиток України як демократичної держави.

*Список використаних джерел*

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів» / Указ Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI.
4. Фріс П.Л. Актуальні питання кримінально-правової політики України (інститут карної провини у системі національного права) [Електронний ресурс]/ П.Л.Фріс // Політика в сфері боротьби зі злочинністю: актуальні проблеми сьогодення: наук.-практ. інтернет-конф. (23 – 30 квітн. 2012р. ). – Режим доступу: <http://law-dep.pu.if.ua/conference/files/fris.pdf> (11.06.2012).
5. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків / Законопроект від 28.02.2012 № 10126.
6. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків / Законопроект від 17.10.2013 № 3438.